

Nýggja bókin *Les 1* ber boð um nýbrot í móðurmálsundirvísingini. At víðka sjónarringin er vónin hjá Føroya Skúlabókagrunni, ið samstundis leggur teldutøka handbók á netið. Vit hava hitt ritsjóran Lydiu Didriksen

Víðkaður sjónarringur

Millum Mozart og Mikines

- Tað var Vár í Ólavsstovu, táverandi ritsjóri á Skúlabókagrunninum, ið heitti á meg at gera seks evnishefti til framhaldsdeildina, men sum tíðin leið, broyttist ætlanin, so at nú varð talan um trýggjar stórra bókur, segði Lydia Didriksen, tá bókin *Les 1* varð lögð fram í Listaskálanum 30. januar.

Millum 250 ára dag Mozarts og 100 ára dag Mikinesar, fekk fagurfrøðin tað pláss, sum bókin leggur upp til. Umframt myndirnar fer bókin, sum er hin fyrsta av trim-

um, helst at skapa kjak um eina meginleingju, kanon, í føroyskum bókmentum.

Upp í posar av bókum

Ritsjórinn Lydia Didriksen hevur gingið á bókasavnið og borið upp í posar av bókum aftur og fram. Heima hevur hon, við lesiætlan og tekstuppgeving í huga, skift stuttsøgur og yrkingar sundur í evni og gjørt sær metingar um, hvussu hetta tekstakorpus kann brúkast í móðurmálsundirvísingini.

Bókin Les 1 er komin í "málð", sum skriftin á veggjum sigur. Ritsjóri er Lydia Didriksen.

Trý høvuðsevni

- Eg fekk sett úrvaldu tekstirnar í trý høvuðsevni, sum flyta seg frá barninum og úteftir, og samstundis geva tekstirnar eina ábending um tey trý torleikastigini, áðrenn næmingarnir sleppa fólkaskúlanum, sigur Lydia og vísir á skipanina fyri hvørja bók.

Les 1, sum er fyrsta bókin í røðini, hevur barnið sum miðdepil. Innihaldið kann skiftast sundur í uppvøkstur og viðurskiftini við hini og fevnir eisini um kærleika millum tvey og at verða øðrvísi og happað.

Les 2, sum er onnur bókin í røðini, kemur seinni í ár.

- Hon tekur støði í tannárunum, og reyði tráðurin er samleiki, samspæl og samlív, sigur Lydia. Seinasta bókin í røðini *Les 3* vendir sær til elstu næmingarnar og fer at taka støði í lívsvirðum, har evni sum átrúnaður, mál og tjóðskapur verða viðgjørd.

Tørvur á kvinnum

Í føroyskari skúlasøgu hava, umframt Lydiu, bert tvær kvinnur lutikið í arbeiðnum at finna tekstir til móðurmálsundirvísingina í fólkaskúlanum.

- Allar kvinnur, eg havi spurt, hava borið seg undan, sigur Lydia. - Tí blivu tað tveir menn, sum eg havi havt aftur at mær, Rúni Bjarkhamar og Paulivar Andreassen, sum umframt Heðin M. Klein frá Skúlabókagrunninum hava verið mær ein dyggur fakligur stuðulsbólkur.

- Í fleiri umførum hava vit kjakast um tekstirnar, sátu frá og mett av nýggjum og bráðliga varnaðust vit, at konufólk manglaðu, tá allir tekstir vóru valdir, sigur Lydia, sum mátti sanna, at tað var lítið í at velja til hesa bókina. - Men til næstu bókina, *Les 2*, hevur eydnast okkum at fáa fleiri tekstir, ið kvinnur hava skrivað, lovar Lydia.

Næmingurin og teksturin

- Lesarin, sum gongur í áttanda flokki, er hvørki barn ella vaksinn, men mitt ímillum, sigur ritsjórinn, sum metir júst hetta at vera størstu avbjóðingina. - Teksturinn skal ikki vera ov grunnur og ikki ov torskildur, men skal raka beint á tað rætta, sigur Lydia um úrvalið í fyrstu bókinum og kemur so

inn á tríbýtta arbeiðsháttin hjá Skúlabókagrunninum. - Allar útgávur verða viðgjørðar í trimum stigum, fyrst fakliga, síðani námsfrøðiliga og at enda er málslig viðgerð og rættlestur av øllum tekstinum, innan hann fær eina góða útsjónd og fer til prentingar. Hóast hetta er tíðarkrevjandi, so tryggjar tað eina haldgóða og gjøgnumarbeidda útgávu, sum tolið brúkið og stendur leingi, sigur Lydia.

Teldutøk lærarabók

Føroya Skúlabókagrunnur er farin undir at leggja teldutøkar lærarabókur út á netið. Fyrstu ferð, hetta varð roynt, var í fjør í sambandi við *Hervør, Hagna og hini*. Onnur teldutøka lærarabókin, sum knýtir seg afturat *Les 1*, er nú lögð út á netið. Tað merkir, at bæði lærarar, næmingar og foreldur á heimasíðu Skúlabókagrunnsins fáa innlit í tekstin og myndirnar í bókinum og fáa uppskot um, hvussu arbeiðast kann við tilfarinum. Eitt nú verður við livandi trænum sum dømi sagt frá, hvussu vit í bókmentanarligu greiningini kunnu seta ymsu hugtøkini á krúnu, greinar, bul og rót, so vit betur skilja tekstin.

Í lærarabókini eru eisini upplýsingar um rithøvundarnar og listafólkini handan mongu myndirnar, eins og uppskot eru um parallelltekstir, har meir kann lesast. Eftir hesum leisti fer Skúlabókagrunnurin at økja um talið á teldutøkum útgávum.

Langt ímillum

Bókaskráin ber boð um, at tað er ikki á hvørjum degi, at tekstasøvn til framhaldsdeildina verða givin út. Hyggja vit í skránni hjá Skúlabókagrunninum, sum er einasta forlag á økinum, skulu vit aftur til 1988 at finna eitt nýtt tekstasavn til framhaldsdeildina. Tað er tveybindsverkið *Floygd orð*, sum ein arbeiðsbólkur, ið Móðurmálsárlærafelagið setti, fann tekstir og myndir til. Eftir sama leisti gav Skúlabókagrunnurin í 1984 og 85 út tvey tekstasøvn við heitinum *Ung orð*, tó uttan myndir. - So vit kunnu lættliga siga, at nýggja bókin *Les 1* letur upp fyri einum nýbroti í móðurmálsundirvísingini, sigur Lydia Didriksen vælnogd, meðan hon leggur bókina saman.

tekstur:
Birgir Kruse

Myndir:
Finnur Justinussen